

1974

ΚΥΠΡΟΣ

ακόμα υπό κατοχή • ακόμα διαιρεμένη

1974 ΚΥΠΡΟΣ

ακόμα υπό κατοχή • ακόμα διαιρεμένη

Στις 20 Ιουλίου 1974, η Τουρκία εισέβαλε στην Κύπρο, παραβιάζοντας κάθε κανόνα της διεθνούς νομιμότητας, περιλαμβανομένου του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Ως αποτέλεσμα της τουρκικής στρατιωτικής εισβολής και της συνεχιζόμενης κατοχής:

- Η Τουρκία εξακολουθεί να κατέχει παράνομα πέραν του 36,2% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- 162.000 Ελληνοκύπριοι εκτοπίστηκαν και παραμένουν πρόσφυγες στην ίδια τους την πατρίδα, στερούμενοι έως σήμερα, εξαιτίας των κατοχικών αρχών, το δικαίωμα επιστροφής στα σπίτια και τις περιουσίες τους.
- Μέχρι το τέλος του 1975, η συντριπτική πλειονότητα των Τουρκοκυπρίων που ζούσαν σε περιοχές ελεγχόμενες από τη νόμιμη κυβέρνηση υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει τις εστίες της και να μετακινηθεί, ως αποτέλεσμα της εκβιαστικής πολιτικής της Τουρκίας, στο υπό τουρκική κατοχή έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- 746 άτομα, πολίτες και στρατιώτες, εξακολουθούν να αγνοούνται, καθώς η τουρκική πλευρά αρνείται να συνεργαστεί πλήρως για τη διακρίβωση της τύχης τους.
- 20.000 Ελληνοκύπριοι και Μαρωνίτες είχαν επιλέξει να μην εγκαταλείψουν τα σπίτια τους παρά την τουρκική κατοχή. Οι περισσότεροι από αυτούς που παρέμειναν, κυρίως στη χερσόνησο της Καρπασίας, υποχρεώθηκαν σταδιακά να εγκαταλείψουν την περιοχή.
- Ο αριθμός των Ελληνοκυπρίων και Μαρωνιτών που ζουν σήμερα σ' αυτή την περιοχή έχει δραστικά μειωθεί στους 300. Αυτό είναι αποτέλεσμα της συνεχούς παρενόχλησης, των περιορισμών στη διακίνηση, της άρνησης πρόσβασης σε επαρκή ιατρική φροντίδα, της έλλειψης επαρκών εκπαιδευτικών διευκολύνσεων πέραν της στοιχειώδους εκπαίδευσης, καθώς και του περιορισμού του δικαιώματος χρήσης της ακίνητης περιουσίας τους και του δικαιώματος ελεύθερης άσκησης των θρησκευτικών δικαιωμάτων τους. Πρόκειται για σκόπιμη πολιτική εθνικού ξεκαθαρίσματος που ανάγκαζε τους εγκλωβισμένους να εγκαταλείπουν τα σπίτια τους.
- Η Τουρκία εφαρμόζει από το 1974 συστηματική πολιτική εποικισμού του κατεχομένου τμήματος της Κύπρου με μαζική μεταφορά πέραν των 160.000 Τούρκων υπηκόων εκ Τουρκίας, με στόχο την αλλαγή του δημογραφικού χαρακτήρα και αλλοίωση της πληθυσμιακής ισορροπίας στο νησί. Ως εκ τούτου, οι Τουρκοκύπριοι είναι σήμερα πολύ λιγότεροι από τα στρατεύματα και τους εποίκους από την Τουρκία, αποτελούν δηλαδή μειονότητα στις κατεχόμενες περιοχές.
- Σε πλήρη συνάρτηση με τον δεδηλωμένο στόχο της Τουρκίας για διχοτόμηση και εθνικό διαχωρισμό στο νησί, στις 15 Νοεμβρίου 1983, το κατοχικό καθεστώς προχώρησε σε μονομερή ανακήρυξη της ούτω καλούμενης «Τουρκικής Δημοκρατίας της Βορείας Κύπρου», πράξη η οποία καταδικάστηκε από τη διεθνή κοινότητα ως παράνομη και νομικά άκυρη. Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, με τα ψηφίσματα 541(1983) και 550 (1984) αποδοκίμασε την ανακήρυξη αυτή, τη χαρακτήρισε νομικά άκυρη, ζήτησε την ανάκλησή της και κάλεσε όλα τα κράτη να μην αναγνωρίσουν την οντότητα που εγκαθιδρύθηκε με τις αποσχιστικές ενέργειες και να μη διευκολύνουν ή με οποιονδήποτε τρόπο βοηθήσουν την αποσχιστική οντότητα. Σημειώνεται ότι στην υπόθεση Λοϊζίδου κατά Τουρκίας το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων επιβεβαίωσε ότι δεν αναγνωρίζει κράτος στην Κύπρο άλλο από την Κυπριακή Δημοκρατία, ότι η λεγόμενη «τδβκ» δεν είναι κράτος κάτω από το διεθνές δίκαιο και ότι η Τουρκία, λόγω του αποτελεσματικού ελέγχου που ασκεί στα κατεχόμενα με την παρουσία πέραν των 30.000 στρατιωτών της, είναι υπεύθυνη για τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Συνεχίζεται ο σφετερισμός ελληνοκυπριακών περιουσιών με παράνομες ανοικοδομήσεις σε ελληνοκυπριακή γη, καθώς και οι παράνομες πωλήσεις περιουσιών Ελληνοκυπρίων που εκδιώχθηκαν από τα σπίτια τους, μετά την τουρκική εισβολή.
- Η εκδίωξη των Ελληνοκυπρίων κατοίκων της περιοχής, η καταστροφή της πολιτισμικής κληρονομιάς και η παράνομη αλλαγή των γεωγραφικών τοπωνυμίων στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου στοχεύουν στην εξάλειψη κάθε ελληνικού και χριστιανικού στοιχείου που υπήρχε για αιώνες και εντέλει στην τουρκοποίηση της περιοχής. Η μεταφορά εποίκων αποσκοπεί στην αλλαγή του κοινωνικού ιστού στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου, ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση της τουρκοκυπριακής ηγεσίας με την πολιτική της τουρκικής κυβέρνησης.

Ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης και του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και ψηφίσματα που υιοθετήθηκαν από άλλους διεθνείς οργανισμούς, αντανakλούν την παγκόσμια καταδίκη της τουρκικής εισβολής και τις συνακόλουθες επιθετικές ενέργειες εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μέσω των ψηφισμάτων απαιτείται, μεταξύ άλλων, η αποχώρηση των ξένων στρατευμάτων, η ασφαλής επιστροφή των προσφύγων στα σπίτια τους και η διακρίβωση της τύχης των αγνοουμένων. Επιπρόσθετα, ζητείται ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των Κυπρίων, καθώς και ο σεβασμός της ανεξαρτησίας, της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Κύπρου.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στην απόφασή του για την 4η Διακρατική Προσφυγή της Κύπρου κατά της Τουρκίας στις 10 Μαΐου 2001, καταδίκασε την Τουρκία για συνεχείς παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο. Το 2014, με νεότερη απόφασή του το Δικαστήριο επιδίδασε δίκαιη ικανοποίηση (just satisfaction) την καταβολή €30 εκατομμυρίων, τα οποία θα πρέπει να καταβάλει η Τουρκία προς τις οικογένειες των αγνοουμένων και €60 εκατομμυρίων προς τους εγκλωβισμένους Ελληνοκύπριους κάτοικους της χερσονήσου της Καρπασίας.

Διαπραγματεύσεις για την επίλυση του Κυπριακού διεξάγονται από το 1975 υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, στη βάση των σχετικών ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας, καθώς και των δύο Συμφωνιών Υψηλού Επιπέδου. Η πρώτη Συμφωνία υπογράφηκε το 1977 και έθεσε τις κατευθυντήριες γραμμές για τις μετέπειτα διαπραγματεύσεις. Η δεύτερη Συμφωνία Υψηλού Επιπέδου, η οποία συνομολογήθηκε το 1979, συμπεριέλαβε στις πρόνοιές της τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των βασικών ελευθεριών, την αποστρατιωτικοποίηση, καθώς και ικανοποιητικές εγγυήσεις της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Δημοκρατίας. Προέβλεπε, ακόμη, να δοθεί προτεραιότητα στην επιστροφή της Αμμοχώστου στους νόμιμους κατοίκους της.

Από τον Μάιο του 2015 μέχρι τον Ιούνιο του 2017, οι διαπραγματεύσεις προχώρησαν εντατικά και σημειώθηκε σημαντική πρόοδος σε σημαντικό αριθμό θεμάτων. Η δρομολόγηση νέας διαδικασίας ουσιαστικών διαπραγματεύσεων ανανέωσε το διεθνές ενδιαφέρον, δημιουργώντας μια νέα θετική δυναμική για επίλυση του προβλήματος.

Η Διάσκεψη που επακολούθησε, την οποία είχε συγκαλέσει ο ΓΓ του ΟΗΕ στο Κραν Μοντανά της Ελβετίας (28 Ιουνίου-07 Ιουλίου 2017), κατέληξε σε αδιέξοδο, εξαιτίας της επιμονής της Τουρκίας για μόνιμη παρουσία στρατευμάτων στην Κύπρο και για διατήρηση των επεμβατικών της δικαιωμάτων.

Στις 27-29 Απριλίου 2021 ο ΓΓ του ΟΗΕ συγκάλεσε την άτυπη συνάντηση 5+1 για την Κύπρο στη Γενεύη, με στόχο την επίτευξη διεξόδου για την επανέναρξη διαδικασίας απευθείας συνομιλιών για λύση του Κυπριακού. Δυστυχώς η άρνηση της Τουρκίας και του ηγέτη της τουρκοκυπριακής κοινότητας να επαναβεβαιώσουν τη δέσμευσή τους στη συμφωνημένη βάση λύσης δικοινοτικής διζωνικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα, όπως ορίζεται στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, η επιμονή τους σε αποδοχή του ίδιου καθεστώτος «δύο κρατών» ως προϋπόθεσης για επανέναρξη συνομιλιών και η απόρριψη της πρότασης του ΓΓ για διορισμό Ειδικού Απεσταλμένου, οδήγησαν την προσπάθεια σε αδιέξοδο.

Επιπλέον, η Τουρκία προχώρησε στη δημιουργία νέων τετελεσμένων στα κατεχόμενα εδάφη της Κύπρου, ανακοινώνοντας περαιτέρω παράνομες ενέργειες στα Βαρώσια, την περιφραγμένη περιοχή της Αμμοχώστου. Οι ενέργειες αυτές καταδικάστηκαν από το Συμβούλιο Ασφαλείας, το οποίο εξέδωσε Προεδρική Διακήρυξη στις 23 Ιουλίου 2021, ζητώντας άμεση ανάκληση των παράνομων ενεργειών και πλήρη συμμόρφωση με τα σχετικά ψηφίσματα, τα οποία προνοούν για τη μεταφορά των Βαρωσίων στη διοίκηση των Ηνωμένων Εθνών.

Η προσήλωση του ΓΓ του ΟΗΕ για επανέναρξη μιας ουσιαστικής διαπραγματευτικής διαδικασίας που θα οδηγήσει σε μια αμοιβαία αποδεκτή λύση στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών, αντικατοπτρίζεται στον διορισμό της κας Maria Angela Holguin Cuellar τον Ιανουάριο του 2024 ως Προσωπικής του Απεσταλμένης, καθώς και στη σύγκληση, μετά από δική του πρωτοβουλία, της άτυπης διευρυμένης συνάντησης για το Κυπριακό, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 17-18 Μαρτίου 2025 στη Γενεύη.

Από τον Νοέμβριο του 2025, πραγματοποιούνται συναντήσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Χριστοδουλίδη με τον ηγέτη της τουρκοκυπριακής κοινότητας κ. Tufan Erhürman. Στόχος των συναντήσεων είναι να συμβάλουν, βήμα προς βήμα, στη δημιουργία των αναγκαίων συνθηκών για την επανέναρξη ουσιαστικών διαπραγματεύσεων με περιεχόμενο, προοπτική και αποτέλεσμα. Η διατήρηση ανοικτών και ειλικρινών διαύλων επικοινωνίας υπηρετεί τον στόχο της επανέναρξης απευθείας συνομιλιών για λύση του Κυπριακού στη συμφωνημένη βάση της δικοινοτικής, διζωνικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσονται και οι συνεχείς πρωτοβουλίες του Προέδρου Χριστοδουλίδη, καθώς και οι εποικοδομητικές προτάσεις που υποβάλλει, οι οποίες, στην πράξη, καταδεικνύουν την αμείωτη βούληση της Κυπριακής Δημοκρατίας για τη δημιουργία θετικού κλίματος υπέρ της επανέναρξης ουσιαστικών διαπραγματεύσεων.

ΓΠΠ 105/2026 – 3000

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών
Εκτύπωση: Τυπογραφείο Κυπριακής Δημοκρατίας